

Správa o výsledku kontroly

Kontrola obnovy národných kultúrnych pamiatok so zameraním na lokality svetového kultúrneho dedičstva bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2010. Jej účelom bolo zhodnotiť koncepciu obnovy národných kultúrnych pamiatok v SR a preveriť postupy pridelovania finančných prostriedkov, osobitne na lokality svetového kultúrneho dedičstva; preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť a účelovosť pri čerpaní finančných prostriedkov na ich obnovu.

Predmetom kontrolnej akcie bolo:

- legislatívny rámec upravujúci poskytovanie dotácií,
- evidencia a posudzovanie žiadostí o poskytnutie dotácie,
- poskytnutie a vyúčtovanie dotácie,
- dodržanie účelu a podmienok poskytnutia dotácie,
- finančné kontroly u prijímateľov dotácií.

Kontrola bola vykonaná v 23 kontrolovaných subjektoch, a to: na Ministerstve kultúry SR (ďalej len „MK SR“) a u 22 prijímateľov dotácie (zoznam je uvedený v prílohe č. 1), v čase od 25.01.2010 do 26.03.2010, za obdobie rokov 2008 a 2009 a v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce obdobie, resp. rok 2010.

Z výsledkov kontrol bolo vypracovaných 14 protokolov a 9 záznamov, t.j. v 9 kontrolovaných subjektoch neboli zistené nedostatky v predmete kontroly.

MK SR v rámci grantového programu „Obnovme si svoj dom“, poskytlo v rokoch 2008 a 2009 právnickým a fyzickým osobám dotácie na obnovu národných kultúrnych pamiatok (podprogram 1.1) a na obnovu národných kultúrnych pamiatok v lokalitách svetového kultúrneho dedičstva (podprogram 1.2). Dotácie boli poskytnuté len na podporené projekty alebo ich etapy zrealizované v rokoch 2008 a 2009, a to na základe zmlúv uzatvorených medzi MK SR a prijímateľom dotácie.

Pri výbere kontrolovaných subjektov (prijímateľov dotácií) boli použité kritériá zabezpečujúce hospodárnosť, efektívnosť a účelovosť kontroly, z toho dôvodu boli v Banskobystrickom kraji, v Košickom kraji a v Prešovskom kraji vybraní ku kontrole prijímatelia dotácií, ktorí boli vlastníkami národných kultúrnych pamiatok v lokalitách svetového kultúrneho dedičstva (podprogram 1.2).

1. Legislatívny rámec upravujúci poskytovanie dotácií

MK SR je ústredným orgánom štátnej správy, okrem iného, aj pre ochranu pamiatkového fondu.

Pamiatkový fond je podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pamiatkového fondu“) súbor hnuiteľných a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa tohto zákona za národné kultúrne pamiatky (ďalej len „NKP“), pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

Grantový systém MK SR v rokoch 2008 a 2009 vychádzal z predchádzajúcich skúseností MK SR pri poskytovaní dotácií právnickým a fyzickým osobám, ktoré sa o dotáciu uchádzali.

Cieľom podprogramu 1.1 – obnova NKP bola podpora projektov systematického prístupu k ochrane NKP, príprava a realizácia obnovy a reštaurovania NKP; prezentácia a využitie NKP v súlade s ich pamiatkovými hodnotami. Cieľom podprogramu 1.2 - obnova NKP v lokalitách svetového kultúrneho dedičstva bola podpora projektov systematického prístupu k ochrane pamiatkových území a NKP v lokalitách, ktoré sú zapísané v Zozname svetového dedičstva UNESCO.

Dotácie boli poskytované len žiadateľom o poskytnutie dotácie (ďalej len „žiadateľ“), ktorí boli vlastníkami NKP, na základe písomných žiadostí o poskytnutie dotácie (ďalej len „žiadost“); na poskytnutie dotácie nebol právny nárok.

Účel, podmienky poskytnutia, použitia a vyúčtovania dotácií, ako aj postup pri posudzovaní žiadostí boli podrobnejšie určené v predpisoch MK SR:

- vo výnose MK SR o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MK SR (ďalej len „výnos MK SR“),
- v smernici MK SR o poskytovaní dotácií (ďalej len „smernica MK SR“),
- v organizačnom a rokovacom poriadku komisií programov/podprogramov grantového systému MK SR (ďalej len „organizačný a rokovací poriadok komisií“).

Okrem uvedených predpisov gestor grantového programu – Sekcia kultúrneho dedičstva MK SR vydala pre žiadateľov o poskytnutie dotácie v roku 2008 metodické usmernenie a v roku 2009 metodický pokyn (ďalej len „metodický pokyn MK SR“).

Kontrolou bolo zistené, že uvedené predpisy MK SR boli neúplné, nezrozumiteľné a nejednoznačné:

Vo výnose MK SR, ani v smernici MK SR nebola zakotvená povinnosť žiadateľa predložiť overené písomné splnomocnenie na zastupovanie ostatných vlastníkov nehnuteľnej NKP v prípade, že nehnuteľná NKP má viac vlastníkov. Táto povinnosť bola zakotvená len v metodickom pokyne MK SR, čo nebolo postačujúce, dôkazom čoho bolo zistenie u prijímateľa dotácií na obnovu NKP - Dom meštiansky, Bratislava; ktorá bola vo vlastníctve troch vlastníkov a žiadateľ predložil len kópiu súhlasu na opravu strechy jedného z vlastníkov.

V žiadnom z uvedených predpisov MK SR nebola zakotvená povinnosť pre žiadateľa archivovať kompletnú dokumentáciu, vrátane žiadosti, pre kontrolný orgán na vykonanie kontroly dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia dotácie; len v metodickom pokyne MK SR. MK SR odporúčalo žiadateľom vyhotoviť si kópiu žiadosti pre vlastnú potrebu, čo nebolo postačujúce, dôkazom čoho boli zistenia u prijímateľa dotácie na obnovu NKP - Meštiansky dom Trnava, ktorý nepredložil ku kontrole žiadost, pretože pri jej odovzdávaní na MK SR si z nej nevyhotovil, kópiu, t.j. kontrolná skupina nemohla u prijímateľov skontrolovať kompletnosť a správnosť žiadosti. Prijímateľ predložil kontrolnej skupine dve faktúry v celkovej sume 20 200,- EUR, na ktorých nebola bližšie špecifikovaná fakturovaná suma, ale bola len odvolávka na návrh na reštaurovanie, ktorý prijímateľ

predložil na MK SR a kópiu si z neho nevyhotovil, t.j. kontrolná skupina nemohla skontrolovať hospodárnosť a efektívnosť použitia dotácie.

Kontrolou posudzovania, resp. hodnotenia žiadosti na MK SR bolo zistené, že rokovanie komisie a posudzovanie žiadosti v rámci podprogramu 1.1 nebolo vykonávané v súlade s organizačným a rokovacím poriadkom komisií a metodickým pokynom MK SR.

Metodický pokyn MK SR bol neprehľadný a nezrozumiteľný, striedali sa v ňom informácie, akceptovateľné náklady a iné povinnosti platné pre podprogram 1.3 s podprogramom 1.1 a 1.2.

Podľa smernice MK SR, žiadosť ktorá nespĺňala podmienky stanovené vo výnose MK SR, neobsahovala stanovené prílohy, alebo nebola spracovaná v súlade s metodickým pokynom MK SR, sa musí vyradiť a táto skutočnosť sa písomne oznámi žiadateľovi. Prílohou žiadosti bol kontrolný list povinných náležitostí žiadosti a kontrolný list ostatných doplňujúcich náležitostí v zmysle výnosu MK SR. Tieto kontrolné listy boli pre žiadateľov nezrozumiteľné a nejednoznačné, dôkazom čoho boli napríklad tieto kontrolné zistenia:

- prijímateľ dotácie na obnovu NKP – Klasicistický kaštieľ Sereď v kontrolnom liste uviedol, že nepredložil doklad o vlastníctve nehnuteľnosti, pričom v žiadosti sa nachádzal výpis z listu vlastníctva, na ktorom bol uvedený ako vlastník. V inom kontrolnom liste uviedol, že nepredložil rozhodnutie príslušného krajského pamiatkového úradu k zámeru obnovy NKP, ale v žiadosti sa nachádzalo rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trnava;
- prijímateľ dotácie na obnovu NKP - Dom meštiansky, Bratislava v kontrolnom liste uviedol, že z 10 požadovaných doplňujúcich náležitostí predložil len jednu, v žiadosti sa však nachádzali ďalšie dve - stanovisko obce a rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Bratislava k dokumentácii na obnovu strechy. V žiadosti sa nachádzalo aj vyjadrenie Krajského pamiatkového úradu Bratislava k realizovaným prácam, ktoré bolo vyhotovené a doplnené až po ich ukončení. Požadované technické parametre NKP žiadateľ predložil len čiastočne, pretože predložil len technické parametre strechy a nie celej NKP. Dve doplňujúce náležitosti sa týkali hnutelnej NKP, resp. reštaurovania, t.j. žiadateľ ich nemusel predložiť a ďalšie tri doplňujúce náležitosti žiadateľ nepredložil;
- prijímatelia dotácie na obnovu NKP - Meštiansky dom Trnava a Oravský hrad v Oravskom Podzámku v kontrolnom liste uviedli, že z 10 požadovaných doplňujúcich náležitostí predložili 8. V žiadostiach sa však nachádzali vyjadrenia krajských pamiatkových úradov k realizovaným prácam - jedno bolo vyhotovené až po 11 mesiacoch od predloženia žiadosti. Jedna doplňujúca náležitosť sa týkala hnutelnej NKP, t.j. žiadatelia ich nemuseli predložiť.

Nezrozumiteľná a nejednoznačná bola aj doplňujúca náležitosť uvedená v kontrolnom liste, podľa ktorej sa k žiadosti mali priložiť aj kópie všetkých vyjadrení príslušného krajského pamiatkového úradu k realizovaným prácam vykonaným z dotácie poskytnutej z rozpočtu MK SR na obnovu príslušnej kultúrnej pamiatky. Z textu nie je zjavné, či ide o vyjadrenie k prácam, ktoré už boli vykonané a uhradené z predchádzajúcich dotácií, alebo ktoré sa vykonávajú z tejto dotácie.

Jednou z doplňujúcich náležitostí uvedených v kontrolnom liste boli technické parametre NKP. Z textu jednoznačne nevyplýva, či sa vyžadovali technické parametre celej NKP, alebo len časti, ktorá sa obnovuje, resp. reštauruje.

V žiadnom z predpisov MK SR nebolo uvedené ako sa nakladá s vyradenou žiadosťou; v smernici MK SR bolo stanovené, že žiadosť, ktorú podal neoprávnený žiadateľ, je neúplná, neobsahuje prílohy podľa výnosu MK SR, alebo nie je spracovaná v súlade s metodickým pokynom MK SR, sa vyradí a táto skutočnosť sa písomne oznámi žiadateľovi. Nebolo stanovené či MK SR takúto žiadosť vráti žiadateľovi, alebo ho len vyzve na doplnenie a či následne po doplnení sa môže žiadosť opätovne zaregistrovať a predložiť.

Dotácie na obnovu NKP boli poskytované z limitu bežných výdavkov a z limitu kapitálových výdavkov MK SR v závislosti od druhu činností, ktoré sa v rámci obnovy NKP mali vykonávať. V žiadnom predpise MK SR nebolo uvedené, ktoré činnosti, resp. oprávnené náklady/výdavky môžu byť hrazené z limitu bežných výdavkov a ktoré z limitu kapitálových výdavkov; napr. kontrolou u prijímateľa dotácie na obnovu NKP – Armbrusterova kúria, Svätý Jur bolo zistené, že dotácia bola v zmysle zmluvy určená na kapitálové výdavky, avšak v zmysle rozpočtovej klasifikácie je oprava zatriedená do bežných výdavkov.

Kontrolami u vybraných prijímateľov dotácií, resp. kontrolami NKP bolo zistené, že niektoré činnosti obnovy NKP vykonávali právnické, resp. fyzické osoby bez špecializovanej odbornej spôsobilosti, pričom podľa zákona o ochrane pamiatkového fondu, obnova NKP je súbor špecializovaných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia NKP a jej časti. Výber dodávateľov je v kompetencii vlastníka, resp. investora a po splnení podmienok krajského pamiatkového úradu (v zmysle § 32 ods. 4 cit. zákona) nie je ničím obmedzený, t.j. obnovu NKP môžu vykonávať bežné právnické, resp. fyzické osoby, čo nezaručuje, že NKP nebude poškodená, zničená alebo inak ohrozená. V zákone o ochrane pamiatkového fondu nie je zakotvené, že tieto špecializované odborné činnosti môžu vykonávať len právnické, resp. fyzické osoby s osobitnou odbornou spôsobilosťou, tak ako je to stanovené v ustanovení cit. zákona pre pamiatkový výskum a reštaurovanie.

2. Evidencia a posudzovanie žiadosti o poskytnutie dotácie

V kontrolovanom období roku 2008 bolo na MK SR zaregistrovaných 810 žiadostí (z toho 700 v podprograme 1.1 a 110 v podprograme 1.2); z dôvodu nekompletnosti žiadostí bolo vyradených 90 žiadostí (z toho 73 v podprograme 1.1 a 17 v podprograme 1.2). Z kompletných žiadostí bolo odbornou komisiou schválených 330 žiadostí (z toho 278 v podprograme 1.1 a 52 v podprograme 1.2), štyria žiadatelia nepodpísali s MK SR zmluvu o poskytnutí dotácie, t.j. MK SR poskytlo dotácie na realizáciu 326 projektov schválených odbornou komisiou (z toho 278 v podprograme 1.1 a 48 v podprograme 1.2).

V období roku 2009 bolo zaregistrovaných celkom 820 žiadostí (z toho 662 v podprograme 1.1 a 158 v podprograme 1.2); z dôvodu nekompletnosti žiadostí bolo vyradených celkom 155 žiadostí (z toho 132 v podprograme 1.1 a 23 v podprograme 1.2). Z kompletných žiadostí bolo odbornou komisiou schválených celkom 334 žiadostí (z toho 212 v podprograme 1.1 a 122 v podprograme 1.2), šiesti žiadatelia nepodpísali s MK SR zmluvu o poskytnutí dotácie, t.j. MK SR poskytlo dotácie na realizáciu 328 projektov schválených odbornou komisiou (z toho 207 v podprograme 1.1 a 121 v podprograme 1.2).

Z uvedeného vyplýva:

Obdobie (rok)	Žiadosti			
	zaregistrované	vyradené	podporené	vyjadrenie v %
2008	810	90	330	40,7
2009	820	155	334	40,7
s p o l u	1 630	245	664	40,7

V kontrolovanom období MK SR z predložených žiadostí schválilo a podporilo 40,7 %.

Kontrolou predkladania, vyradovania a hodnotenia žiadostí bolo zistené:

- MK SR nevyradilo, ale hodnotilo a následne poskytlo dotácie aj žiadateľom, ktorí žiadosť predložili po termíne na predkladanie žiadostí stanovenom v metodickom pokyne MK SR; v roku 2008 to bolo u jedného vybraného prijímateľa dotácie a v roku 2009 u piatich vybraných prijímateľov dotácie.
- MK SR nevyradilo, ale hodnotilo a následne poskytlo dotácie aj žiadateľom, ktorých žiadosti neobsahovali prílohy určené výnosom MK SR, príp. v kontrolných listoch ostatných povinných náležitostiach žiadostí boli uvádzané nesprávne a nepravdivé údaje.
- Odborné komisie pri posudzovaní žiadostí v rámci podprogramu 1.1 nepostupovali podľa spôsobu a kritérií hodnotenia stanovených v metodickom pokyne MK SR a podľa organizačného a rokovacieho poriadku komisii programov. Pre svoju činnosť mali vypracovaný vlastný postup metodiky spracovania, posúdenia a výstupu údajov; dôvodom používania vlastného postupu bola skutočnosť, že v rámci podprogramu 1.1 bol predkladaný omnoho väčší počet žiadostí, ako u iných podprogramov (v roku 2008 to bolo o 636 % a v roku 2009 o 419 % viac ako v podprograme 1.2).

3. Poskytnutie a vyúčtovanie dotácie

Po schválení žiadostí MK SR uzatvorilo so žiadateľmi zmluvy o poskytnutí dotácií (ďalej len „zmluva“), na základe ktorých im boli bezodkladne poukázané finančné prostriedky vo výške schválenej dotácie. Tieto zmluvy boli u všetkých prijímateľov dotácií uzatvorené podľa Občianskeho zákonníka a mali všeobecný charakter, neboli konkretizované podľa jednotlivých podprogramov, ani podľa toho, pre koho boli určené (pre právnické a fyzické osoby alebo pre osoby, ktoré nepodnikali), čo nezaručovalo, že plnenie povinností z nich vyplývajúcich bude správne a kontrolovateľné.

Za kontrolované obdobie rokov 2008 a 2009 bola celková požadovaná výška dotácií podľa žiadostí v sume 100 234 tis. EUR; MK SR schválilo a poskytlo dotácie v celkovej sume 15 375 tis. EUR. Z uvedeného vyplýva, že MK SR poskytlo na obnovu NKP finančné prostriedky vo výške 15,3 % z prostriedkov požadovaných žiadateľmi na obnovu NKP v predložených žiadostiach; z toho v rámci podprogramu 1.1 vo výške 9 % a v rámci podprogramu 1.2 vo výške 41,7 %.

Skutočné čerpanie bolo v sume 15 338 tis. EUR, čo predstavuje 99,8 % zo schválených, resp. poskytnutých finančných prostriedkov.

Poskytnuté finančné prostriedky boli účelovo určené na bežné alebo kapitálové výdavky, čo bolo zakotvené v zmluvách; bežné výdavky predstavovali 51,3 % z celkových poskytnutých finančných prostriedkov (tabuľkové zobrazenie tvorí prílohu č. 2).

V celkových poskytnutých dotáciách boli obsiahnuté aj dotácie poskytnuté na základe mimoriadneho rozhodnutia ministra pre prípady osobitného významu; takýmto spôsobom boli v roku 2008 poskytnuté dotácie 14 žiadateľom v celkovej sume 326 130,25 EUR a v roku 2009 dotácie 17 žiadateľom v celkovej sume 786 421,- EUR.

Kontrolou vyúčtovania poskytnutých dotácií bolo zistené, že nie všetci prijímatelia dotácií v rámci finančného vyúčtovania predložili účtovné doklady (napr. faktúru, dodací list, preberací protokol), ale do príloh len vpisovali údaje z dokladov, čo nezaručovalo, že dotácia bola použitá v súlade so zmluvou, resp. všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Prijímateľ dotácie na obnovu NKP - Čachtický hrad nevykonal vyúčtovanie poskytnutej dotácie v termíne a spôsobom určeným v zmluve, resp. v dodatku k zmluve. Poskytnutá dotácia nebola správne a úplne vyúčtovaná ani po niekoľkonásobnom písomnom upozorení MK SR. Z uvedeného dôvodu malo MK SR vyzvať prijímateľa dotácie na vrátenie dotácie v plnom rozsahu v súlade s ustanoveniami zmluvy.

Viacerí prijímatelia dotácií si neplnili povinnosti vyplývajúce zo zmlúv ani tým, že na MK SR nezasielali písomné informácie o platbe výnosov, resp. o tom, že výnosy z poskytnutých dotácií nevznikli.

4. Dodržanie účelu a podmienok poskytnutia dotácie

Fyzická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Armbrusterova kúria, Svätý Jur, nezabezpečila pred začatím obnovy NKP vykonanie pamiatkového výskumu podľa zákona o ochrane pamiatkového fondu tak, ako jej to určil príslušný krajský pamiatkový úrad; nesplnením podmienky na obnovu NKP sa prijímateľ dotácie dopustil priestupku podľa cit. zákona. Prijímateľ dotácie pri obnove NKP konal aj v rozpore s ustanovením zákona č. 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, keď nepožiadaval stavebný úrad o zmenu stavby pred dokončením.

Fyzická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Mlyn vodný, Levice, konala v rozpore s príslušnými ustanoveniami zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“) tým, že vyplatila tri preddavky na stavebné práce v celkovej sume 27 500,- EUR bez toho, aby poskytnutie preddavkov písomne dohodla v zmluve s dodávateľom a tým, že dva poskytnuté preddavky neboli zúčtované do troch mesiacov od ich poskytnutia.

Právnická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Čachtický hrad, uzatvorila s dodávateľom zmluvu o dielo na obnovu NKP, v ktorej bol dohodnutý iný rozsah prác ako bol dohodnutý v zmluve uzatvorenej s MK SR; zmluva o dielo uzatvorená s dodávateľom bola neprehľadná, dohodnuté podmienky fakturácie si vzájomne odporovali; poskytnuté preddavky v celkovej sume 60 036,- EUR boli zaúčtované priamo do nákladov, bez následného zúčtovania a súpis vykonaných prác, ktorý obsahovala faktúra vystavená dodávateľom nekorešpondoval so zmluvne dohodnutými prácami, čo nebolo v súlade s ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o účtovníctve“). V uvedenej zmluve o dielo bolo dohodnuté, že zmluvné strany nebudú voči sebe uplatňovať sankcie, čím sa prijímateľ dotácie dobrovoľne vzdal práva uplatniť voči dodávateľovi postih pri nedodržaní kvalitatívnych parametrov odovzdávaného diela a konal v rozpore s ustanovením zákona č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov; prijímateľ dotácie v zmluve o dielo nezabezpečil ani uplatnenie záručnej doby podľa cit. zákona.

Právnická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Hrad Likava, nezachovala hospodárnosť pri použití dotácie v zmysle zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď za architektonicko-historický výskum uhradila sumu o 317,- EUR vyššiu ako bolo uvedené v rozpočte projektu. Táto právnická osoba nezachovala hospodárnosť ani pri použití dotácie na obnovu NKP – Soľný úrad v Liptovskom Hrádku, keď dodávateľovi stavebných prác za použitie lešenia uhradila sumu o 1 201,90 EUR vyššiu, ako mala byť v skutočnosti; bolo tiež zistené, že za opravu fasády Soľného úradu uhradila sumu o 4 307,- EUR vyššiu, ako bolo dohodnuté v zmluve o dielo uzatvorenej s dodávateľom, pričom zmena ceny diela nebola upravená dodatkom k zmluve; uvedená zmluva o dielo obsahovala dve odlišné miesta realizácie, dôsledkom čoho by mohli pri jej uplatňovaní vzniknúť rozpory.

Právnická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na reštaurovanie barokového organa z kaplnky sv. Michala v Oravskom Podzámku, zrealizovala reštaurátorské práce bez projektovej dokumentácie pre realizáciu obnovy schválenej príslušným krajským pamiatkovým úradom; vypracovanie projektovej dokumentácie pre realizáciu obnovy vyplývalo zo záväzného stanoviska krajského pamiatkového úradu. Nesplnením podmienky určenej krajským pamiatkovým úradom sa prijímateľ dopustil priestupku podľa zákona o ochrane pamiatkového fondu. Táto právnická osoba pri použití dotácie na reštaurovanie renesančného dreveného kazetového stropu v západnej bašte Oravského hradu zrealizovala reštaurátorské práce bez rozhodnutia krajského pamiatkového úradu k návrhu na reštaurovanie (rozhodnutie k návrhu na reštaurovanie bolo vydané až dodatočne, po vykonaní prác), čo bolo v rozpore s ustanovením zákona o ochrane pamiatkového fondu. Nesplnením podmienky na reštaurovanie sa prijímateľ dotácie dopustil priestupku podľa cit. zákona; reštaurátorské práce v hodnote 6 638,78 EUR boli nesprávne zatriedené medzi kapitálové výdavky, čo bolo v rozpore s ustanovením zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy; kontrolou na mieste bolo zistené, že fakturované a uhradené práce v hodnote 14 502,- EUR ešte neboli vykonané, t.j. prijímateľ dotácie poskytol dodávateľovi preddavok bez zmluvného dohodnutia, čo bolo v rozpore s ustanovením zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zaúčtovaním takejto faktúry došlo k porušeniu zákona o účtovníctve.

Niektorí príjemcovia dotácie nevykonali vyúčtovanie poskytnutej dotácie podľa zmluvy, napríklad.:

- nezisková organizácia, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Kaštieľ, Horné Lefantovce, k vyúčtovaniu nepriložila stanovisko príslušného krajského pamiatkového úradu k vykonaným prácam;
- právnická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Kaštieľ s areálom, Hlohovec, k vyúčtovaniu nepriložila detailnú špecifikáciu prác vykonaných podľa rozhodnutia príslušného krajského pamiatkového úradu a popis obsahu jednotlivých fotografií.

Kontrolami bolo zistené porušenie ustanovení zákona o účtovníctve tým, že:

- účtovné doklady za rekonštrukčné práce v sume 25 tis. EUR, predložené právnickou osobou, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Kaštieľ s areálom, Hlohovec a účtovné doklady za stavebné práce v sume 64 241 tis. EUR, predložené občianskym združením, ktorému bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Synagóga Bytča, neobsahovali všetky náležitosti stanovené v cit. zákone;
- právnická osoba, ktorej bola poskytnutá dotácia na obnovu NKP – Solný úrad v Liptovskom Hrádku, poskytnutie preddavku a nákup materiálu zaúčtovala na nesprávny účet;
- právnická osoba, ktorej boli poskytnuté dotácie na obnovu NKP – Kostol sv. Martina, Spišské Podhradie, uhradila štyri faktúry za stavebné práce vystavené štyrmi dodávateľmi, pričom prílohou faktúr bol len jeden súpis vykonaných prác, z ktorého sa nedal určiť rozsah prác od jednotlivých dodávateľov, uvedený postup bol v rozpore aj so zmluvami o dielo uzatvorenými s dodávateľmi; podobne táto právnická osoba uhradila aj štyri faktúry za stavebné práce na obnove NKP - Katedrála sv. Martina biskupa, Spišská Kapitula. Kontrolou na mieste bolo zistené, že rekonštrukcia knižnice v Katedrále sv. Martina biskupa, Spišská Kapitula bola ukončená, avšak nadobudnutá hodnota nebola preúčtovaná do odpisovaného dlhodobého hmotného majetku;
- 16 faktúr vyhotovených dodávateľmi za obnovu NKP – Katova lavica, Obraz Prebudnutia Krista kopijou a Gotický bočný oltár sv. Ondreja v Bazilike sv. Egídia, v Bardejove, neobsahovalo všetky náležitosti uvedené cit. zákona.

Komentár [D1]: ?

Komentár [D2]: ?

5. Finančné kontroly u prijímateľov dotácií

MK SR v kontrolovanom období rokov 2008 a 2009 poskytlo dotácie 664 prijímateľom dotácie v celkovej sume 15 375 tis. EUR, pričom vykonalo len jednu následnú finančnú kontrolu použitia dotácie. Kontrola bola vykonaná v roku 2009 u prijímateľa dotácie, ktorému bola poskytnutá dotácia v rámci podprogramu 1.1. Vykonanie jednej kontroly za obdobie dvoch rokov bolo nepostačujúce, dôkazom čoho sú aj nedostatky zistené kontrolami u prijímateľov dotácií.

Kontrolami bolo zistené, že prijímatelia dotácií finančné operácie súvisiace s obnovou NKP neoverovali predbežnou ani priebežnou finančnou kontrolou, resp. pri vykonaní finančných kontrol nepostupovali v súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zhrnutie

Výsledky kontroly preukázali, že predpisy MK SR o poskytovaní dotácií neboli úplné, boli nezrozumiteľné a nejednoznačné; v zákone o ochrane pamiatkového fondu nie je zakotvené, že na vykonávanie špecializovaných odborných činností NKP je potrebná osobitná odborná spôsobilosť.

Ďalej bolo zistené, že, MK SR hodnotilo a následne poskytlo dotáciu aj žiadateľom, ktorí predložili žiadosti po stanovenom termíne, resp. ich žiadosti neboli kompletne;

pričom odborná komisia pri rokovaní a posudzovaní žiadostí nepostupovala podľa postupov stanovených v predpisoch MK SR.

V rámci vyúčtovania neboli predkladané účtovné doklady, jeden prijímateľ nevykonával vyúčtovanie v termíne a spôsobom určeným v zmluve a MK SR ho nevyzvalo túto dotáciu vrátiť.

Kontrolami u prijímateľov dotácií bolo zistené porušenie ustanovení zákona o ochrane pamiatkového fondu, stavebného zákona, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o účtovníctve a zákona o verejných prácach.

MK SR za obdobie rokov 2008 a 2009 vykonalo len jednu následnú finančnú kontrolu a predbežné, resp. priebežné finančné kontroly vykonávané prijímateľmi dotácií neboli dostatočné.

Pre zabezpečenie odstránenia kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR odporúča MK SR:

- pri dopĺňaní, zmene, resp. vypracovaní nových predpisov týkajúcich sa poskytovania dotácií, vrátane zmlúv, klásť dôraz najmä na ich zrozumiteľnosť a jednoznačnosť pre prijímateľov dotácií a zabezpečiť ich striktné dodržiavanie zo strany MK SR, ako aj zo strany prijímateľov dotácií;
- urobiť kroky k zabezpečeniu ochrany NKP pred zničením alebo poškodením vplyvom neodborných postupov pri ich obnove osobami bez špecializovanej odbornej spôsobilosti a následne zabezpečiť doplnenie, resp. zmenu zákona o pamiatkovom fonde;
- zabezpečiť, aby všetky obnovy NKP boli nahlásované a evidované na MK SR s možnosťou vysokej sankcie za porušenie;
- zvážiť uprednostnenie poskytovania dotácií na pamiatkový výskum.

Protokoly o výsledku kontroly boli prerokované so štatutárnymi orgánmi kontrolovaných subjektov, príp. ich splnomocnencami. Kontrolovaným subjektom bolo uložené prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a v stanovenom termíne ich predložiť NKÚ SR.